

ZOOuniwerek dla młodzieży

2023/2024

PROGRAM ZAJĘĆ

RADA NAUKOWA: prof. Krzysztof Anusz, dr hab. Michał Skibniewski, prof. Dariusz Iwan,
prof. Marta Kupczyńska, dr hab. Marta Mendel, dr hab. Marcin Kamiński

L.p.	DATA	MIEJSCE	
1.	28.10.2023	Warszawski Ogród Zoologiczny SŁONIARNIA Godz. 11:00	<p style="text-align: center;">Oficjalne rozpoczęcie roku akademickiego 2023/2024</p> <p style="text-align: center;">dr Andrzej G. Kruszewicz – dyrektor Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie im. Antoniny i Jana Żabińskich</p> <p>„Treningi medyczne”</p> <p>Wykład: Patrycja Kasprzak</p> <p>Treningi medyczne zwane też tresurą użytkową polegają na uczeniu zwierząt dzikich w niewoli zachowań, które ułatwiają ich obsługę oraz bezstresowe wykonywanie prostych zabiegów medycznych metodą wzmocnienia pozytywnego.</p> <p>Trening medyczny to mało inwazyjna metoda poskramiania, której głównym celem jest osiągnięcie akceptacji obecności człowieka przez zwierzę, podporządkowanie się czynnościom, które wykonuje człowiek oraz wykonywanie jego poleceń, co w efekcie umożliwia dokonanie oceny kondycji zwierzęcia z bliska, przyzwyczajenie go do dotyku, pobierania materiału do badań laboratoryjnych czy podanie leku.</p> <p>SŁOŃ zajęcia prowadzi Patrycja Kasprzak</p> <p><u>UKŁAD POWŁOKOWY I SZKIELETOWY</u></p> <p>* Korekcja podszw stóp i kopyt</p> <p><u>UKŁ</u>- omówienie swoistej anatomii nogi słonia wraz z różnicami taksonomicznymi w obrębie rodziny na podstawie modelu stopy oraz na stopie słonia, - cel i technika korekcji podszw i kopyt słoni, - prezentacja skóry podszw słoni z możliwością dotknięcia, obejrzenia i porównania.</p> <p>* Włosy na ciele słonia - omówienie rodzajów włosów obecnych na ciele słonia, wraz z różnicami osobniczymi i skrajnymi odchyleniami od</p>

fizjologii na przykładzie zdjęć i mieszkańców słoniarni,
- porównanie włosów (z możliwością obejrzenia, dotknięcia) na podstawie zbiorów własnych.

* Zjawisko "must"

- omówienie zjawiska "must" u samców słonia wraz z możliwością zapoznania się z zapachem wydzieliny gruczołu tarczowego pobranej w okresie "must" od samca.

UKŁAD POKARMOWY

* Uzębienie słoni

- cel i technika kontroli uzębienia, teoria + praktyka z uwzględnieniem zagadnień anatomicznych i fizjologicznych,
- porównanie zębów mamuta i słonia afrykańskiego na podstawie zbiorów własnych,
- co zęby współczesnych i przodków słoni mówią o ich diecie.

* Wgląd w układ pokarmowy słoni

- omówienie charakterystycznego procesu trawienia (teoria w oparciu o materiały edukacyjne),
- dieta słoni w ogrodach zoologicznych wczoraj i dziś,
- wzbogacenia pokarmowe dla słoni - pomost między właściwą pracą układu pokarmowego i nerwowego.

TRENING MEDYCZNY

- cel i metodyka (teoria i praktyka)
- trening medyczny - nauka wzajemnego zaufania, omówienie psychologicznych aspektów treningu słoni.

materiały dydaktyczne obecne na zajęciach:

- × ząb trzonowy słonia i mamuta
- × fragmenty ciosów słoni afrykańskich (z uwypukloną strukturą wzrostu)
- × pogryziona pasza, wypreparowana treść przewodu pokarmowego, wypreparowany kał
- × fragmenty podszw stóp
- × model stopy słonia w przekroju
- x kość paliczka słonia
- x odcisk stopy kończyny piersiowej i miednicznej
- × włosy słoni z ogona i podbrzusza
- × próbówki z wydzieliną z gruczołu tarczowego samca w trakcie mustu.

			<p><u>ŻYRAFY:</u> Zajęcia prowadzi Magda Smolińska</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anatomia i fizjologia żyrafy- wyjątkowe cechy przystosowawcze umożliwiające życie w niełatwych warunkach gorącego klimatu Afryki. 2. Rozród żyraf i opieka nad potomstwem (problemy z odchowem młodych w warunkach niewoli) 3. Treningi medyczne- główne cele i metody prowadzenia treningów. Wyjaśnienie różnicy między treningiem a tresurą zwierząt w Zoo. 4. Przedstawienie sylwetek warszawskiego stada żyraf. Adaptacja naszych żyraf do nowych warunków (trudne początki -omówienie problemów i procesy adaptacyjne poprzez systematyczne wprowadzanie elementów niwelujących owe problemy) 4. Warunki utrzymania naszych żyraf, system żywienia z podkreśleniem specyficznej budowy układu pokarmowego.
2.	18.11.2023	<p>Wydz. Medycyny Weterynaryjnej SGGW Klinika chorób koni</p>	<p><u>STAJNIA</u></p> <p>Klinika koni SGGW jest zakładem leczniczym dla zwierząt prowadzonym przez Katedrę Chorób Dużych Zwierząt i Klinikę, będącą jednostką Instytutu Medycyny Weterynaryjnej. Uczestnicy zajęć będą mieli możliwość zapoznania się z zasadami funkcjonowania nowoczesnego szpitala dla koni oraz poznania specyfiki pracy lekarzy weterynarii zajmujących się tym gatunkiem zwierząt. W trakcie zajęć zaprezentowane zostaną urządzenia wykorzystywane w diagnostyce chorób koni oraz sprzęt służący szkoleniu studentów kierunku weterynaria, taki jak: fantomy do nauki badania zwierząt oraz wykonywania podstawowych zabiegów lekarsko-weterynaryjnych. Omówione będą możliwości diagnostyki obrazowej u koni, która jest obecnie prowadzona z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi, takich jak: endoskopia, radiografia cyfrowa czy badanie tomografii komputerowej w leczeniu chorób wewnętrznych lub w przypadkach wymagających interwencji chirurgicznych.</p>
3.	16.12.2023	<p>Wydz. Medycyny Weterynaryjnej SGGW</p>	<p>Wykład w auli + muzeum + prosektorium (dr hab. Michał Skibniewski)</p>

4.	13.01.2024	Wydz. Medycyny Weterynaryjnej SGGW	Laboratorium (dr hab. Marta Mendel)
5.	10.02.2024	Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt SGGW.	<p>Wykład +warsztaty</p> <ul style="list-style-type: none"> •dr Rafał Maciaszek (Katedra Genetyki i Ochrony Zwierząt Instytutu Nauk o Zwierzętach SGGW) <p>Tematyka zajęć dotyczyć będzie problematyki inwazji gatunków obcych i o odpowiedzialności za nie po stronie człowieka. Uczestnicy poznają czym są gatunki obce i skąd się wzięły. Czy rzeczywiście są one człowiekowi tak obce? Czy kot domowy też jest inwazyjnym gatunkiem obcym i co to właściwie oznacza? Przedstawione zostaną najbardziej znane gatunki obce roślin i zwierząt, a także ich wpływ na rodzimą przyrodę. Uczestnicy dowiedzą się nie tylko gdzie zimują raki, ale też nauczą się je oznaczać poprzez rozpoznawanie ich charakterystycznych cech z wykorzystaniem kluczy do ich identyfikacji w trakcie przygotowanych warsztatów.</p>

6.	2.03.2024	Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN	<p>Interakcje społeczne w świecie zwierząt.</p> <p>Wstęp: dr Marzena Stefaniuk</p> <p>Interakcje społeczne odgrywają ważną rolę w życiu wielu gatunków zwierząt. Obejmują one wiele zachowań i metod komunikacji, które ułatwiają nawiązywanie kontaktów między osobnikami. Komunikacja leży u podstaw interakcji społecznych u zwierząt, często obejmując skomplikowane systemy sygnałów, gestów, wokalizacji i sygnałów chemicznych. Te metody komunikacji są wykorzystywane do przekazywania informacji o źródłach pożywienia, potencjalnych zagrożeniach, dostępności krycia i statusie społecznym. Co więcej, interakcje społeczne u zwierząt mogą wpływać na ich rozwój poznawczy, umiejętności rozwiązywania problemów i dobrostan emocjonalny. Badanie tych interakcji pogłębia nasze zrozumienie złożoności zachowań zwierząt i zapewnia cenny wgląd w szersze aspekty życia społecznego różnych gatunków.</p> <p>W ramach zajęć słuchacze zapoznają się z różnymi formami komunikacji społecznej wśród zwierząt:</p> <p>Interakcje społeczne w świecie owadów Wokalizacja jako forma komunikacja w świecie gryzoni Jak możemy badać interakcje społeczne u myszy?</p> <p>Wykładom będą towarzyszyć pokazy.</p>
7.	20.04.2024	Warszawski Ogród Zoologiczny (Chata pod Strzechą)	<p>Chata pod Strzechą zajęcia prowadzi prof. Dariusz Iwan temat: Jak badać wnętrze owadów bez ich niszczenia, czyli atlasy trójwymiarowe (3D) zwierząt w nauce i edukacji.</p>
8.	18.05.2024	Instytut Zoologii PAN w Łomnej (sesja wyjazdowa)	dr hab. Marcin Kamiński

9.	16.06.2024	Warszawski Ogród Zoologiczny godz. 19:00 -21:30	temat zajęć: <ul style="list-style-type: none"> • Wpływ kosmosu na organizmy zwierzęce. W czasie wykładu uczestnicy dowiedzą się, jak elementy układu słonecznego, Słońce i Księżyc oddziałują na organizmy zwierzęce. W czasie prezentacji porozmawiamy o naukowych podstawach nocnego i dziennego trybu życia zwierząt. Omówimy koncepcję zegara biologicznego i zastanowimy się, czy oddziaływanie Słońca i Księżyc może regulować aktywność genów i hormonów? Poruszymy także kwestię wpływu faz Księżyc na zachowania zwierząt oraz... spróbujemy znaleźć odpowiedź na pytanie, czy zwierzęta potrafią przeżyć w przestrzeni kosmicznej? ? - Katedra Nauk Fizjologicznych SGGW <ul style="list-style-type: none"> • Obserwacja nieba Karol Wójcicki - astronom • Nocny spacer po ZOO
----	------------	---	--